

1. Referentie

Referentie	Vanderveen, G.N.G. (2001). Nederland vroeger veiliger? De veranderde beleving van onveiligheid. <i>Justitiële verkenningen</i> , 27, (1), 34-48.
Taal	Nederlands
ISSN	0167-5850
Publicatievorm	Tijdschriftartikel

2. Abstract

Het artikel handelt over de mogelijkheid van een veranderde beleving van onveiligheid over drie decennia. De centrale vraag die onderzocht wordt is of mensen zich steeds onveiliger zijn gaan voelen, waarbij een onderscheid gemaakt wordt tussen de kwaliteit en intensiteit van onveiligheidsbeleving. Dit gebeurt door een historisch overzicht te schetsen van de verschillende onderzoeken rond onveiligheid. De auteur beperkt zich tot een beknopte beschrijving, om vervolgens dieper in te gaan op mogelijke interpretaties en verklaringen van de gesignaleerde trends.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Media, politie & justitie , welzijn,
Trefwoord(en)	Anonimiteit, berichtgeving, individualisering, normoverschrijdend gedrag, onbetamelijk gedrag, onveiligheidsgevoelens, postmoderne maatschappij, riskism, technologie, tolerantie, veiligheidsstaat

4. Onderzoeker

Oprichtgever	/
Onderzoeker(s)	Gabry N.G. Vanderveen Onderzoekschool Maatschappelijke Veiligheid Faculteit der Rechtsgeleerdheid Erasmus Universiteit Rotterdam Kamer L5-10 Postbus 1738 3000 DR Rotterdam Nederland Tel: +3110/ 408 89 17 Fax: +3110/ 408 91 75 OMV@frg.eur.nl http://www.ovm.nl

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Zijn mensen zich in de loop der tijd in steeds meer situaties onveiliger gaan voelen? En/of is de aard van deze beleving veranderd? (kwaliteit van onveiligheidsbeleving) Zijn mensen zich (ook) in grotere mate onveiliger gaan voelen in bijvoorbeeld dezelfde situaties? (intensiteit van onveiligheidsbeleving)
Hypothesen	Er is geen verschil in de onveiligheidsbeleving van vroeger en nu. De mensen zijn zich steeds onveiliger gaan voelen (de intensiteit is veranderd) of zijn de mensen zich in meerdere verschillende situaties onveiliger gaan voelen (de kwaliteit is veranderd). Een verandering in de interactie tussen de kwaliteit en intensiteit van

	onveiligheidsbeleving is ook mogelijk.
--	--

6. Methode

Onderzoeksmethode	Literatuuronderzoek. De informatie wordt verzameld door in kaart te brengen (historisch) van de verschillende uitgevoerde onderzoeken omtrent onveiligheidsgevoelens Integratie van bestaande onderzoeksgegevens
Onderzochte groep	/
Bereik	Nederland

7. Resultaten

intensiteit	Een bepaalde mate van onrust of onveiligheidsbeleving lijkt van alle tijden te zijn. Toch is vergelijking moeilijk omwille van de problemen die gepaard gaan met de meetinstrumenten in de verschillende onderzoeken.
kwaliteit	De laatste drie decennia zijn er wel verschuivingen wat betreft de aard van de onrust: <i>Individualisering en anonimiteit</i> De individualisering lijkt gepaard te gaan met een toename van anonimiteit, criminaliteit en punitiviteit. Deze anonimiteit gaat volgens de RMO, de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling, samen met een 'cultuur van afzijdigheid'. <i>Berichtgeving en identificatie met slachtoffers</i> Een algemene conclusie uit de studies naar de invloed van de media op de angst voor slachtofferschap is dat hoe beter iemand zich kan vergelijken met het slachtoffer zoals geportretteerd in de media, hoe meer angst dit oproept <i>Normoverschrijdend en onbetamelijk gedrag</i> In verschillende studies naar het verband tussen de hoeveelheid waargenomen <i>incivilities</i> , onbetamelijkheden en de onveiligheidsbeleving is de conclusie dat mensen meer angst ervaren wanneer zij meer, vooral sociale, onbetamelijkheden waarnemen.
angst voor het risico	De verzorgingsstaat is een veiligheidsstaat geworden, waarin risico's, onzekerheden en bedreigingen worden beheerst en voorkomen. Het willen uitsluiten van risico's, het niet meer bereid zijn risico's te lopen en daarom een beroep doen op instituties als de overheid, zou de auteur 'riskism' willen noemen.
technologie	Het vertrouwen in het vermogen van technologie en wetenschap om oplossingen te bieden voor maatschappelijk ongewenste verschijnselen als criminaliteit en onveiligheid, is een belangrijk kenmerk van een modern wereldbeeld. Onveiligheidsbeleving en onveiligheid zijn ook veranderbaar, dus onnodig in een modern wereldbeeld.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Beleidsaanbevelingen

Nee

10. Samenvatting

Het doel van het onderzoek is meer inzicht te krijgen in de ontwikkeling van de onveiligheidsgevoelens en de mogelijke verklaringen voor deze ontwikkeling te beschrijven. Er werd dan ook eerst een overzicht geven van de verschillende onderzoeken die over drie decennia omtrent onveiligheidsgevoelens werden uitgevoerd. Het artikel gaat daar slechts beknopt op in, om vervolgens dieper in te gaan op mogelijke interpretaties en verklaringen van de gesignaleerde trends. Hierna volgt een korte beschrijving van de resultaten.

Veranderingen in de samenleving die van invloed lijken, zijn de toenemende individualisering met gevolgen voor de sociale omgeving, het vertrouwen in de overheid (de politie, de bewakers in de metro), technologie (DNA-databanken) en wetenschap (waar beleid op wordt gebaseerd), de mate van tolerantie voor 'andere mensen' en de anonimiteit zonder verantwoordelijkheid. Ook de informatiestroom, met berichtgeving over

criminaliteit en onveiligheid leidt ongetwijfeld tot een ander wereldbeeld. Een wereld met recht op zelfbeschikking, zonder risico's. Hoewel processen als individualisering en de opkomst van de massamedia niet 'nieuw' zijn, maar ook al in de jaren zeventig zijn te signaleren, lijkt het dat deze verschijnselen in kracht zijn toegenomen. Een verschuiving in de aard van onveiligheidsbeleving is dan ook waarschijnlijk.

Een ontwikkeling die recenter is en die eveneens invloed heeft op de aard van de onveiligheidsbeleving, is het ontstaan van 'riskism' en de 'veiligheidsstaat'. Het belang van de beleving van onveiligheid is enorm vergroot. De afgelopen drie decennia is meer en meer beleid gemaakt dat gericht is op het verbeteren van deze beleving. Onveiligheidsbeleving is sindsdien een sociaal probleem geworden. Met andere woorden is de onveiligheidsbeleving ook veranderd want vroeger bestond die niet eens!